

som ville sige, at det var rart at have en saadan Indtægt ved Siden af, som det at føre for Præsten. Det følger af sig selv, at tage vi al Jorden fra Præsterne, saa skulle de have Bederlag derfor. Og jeg mener, at de skulle ikke alene have en ordentlig Godtgørelse for de Kørsler, de skulle gøre til Sognekirken, men de skulle ogsaa have et saadant Bederlag, at de kunne rejse ud og se til de syge. Det er jo noget, man forlanger af Præsterne; nogle gøre det ganske vist ikke, andre gøre det maaste for meget. I Forpagtningskontrafterne — jeg har set flere af dem — er det ogsaa som Regel bestemt, at vedkommende Forpagter skal føre 120—130—140 Mil for Præsten i privat Kørsel; naar han altsaa skal i et Selskab — og det skal han jo af og til — og naar han skal til Købstaden — det skal han jo ogsaa undertiden — har han disse 130—140 Mils Kørsel. Naa, jeg har heller ikke noget imod at lægge lidt til, saa at han kan komme ud at fornøje sig lidt. Jeg tror altsaa, at Forholdene vilde blive meget bedre ordnede, hvis man tog det paa den Maade. Med Hensyn til Husmandslodderne er jeg for Resten enig med flere af de ærede Talere, der have haft Ordet, og som have ment, at de Husmandslodder, som vi have antat, ikke vare ansatte i det rigtige Forhold. Det er sikkert, at skal man have Jordbrug, som ere særlig lønnende, saa skal man have et saadant Jordbrug, at man kan blive hjemme ved det, det vil sige netop saa stort, at Mand og Kone kunne drive deres Jordbrug uden at behøve Bierhverv. Derjom vi gøre dem mindre, saa at Manden maa gaa paa Dagleje, saa ender det med, at hans Jord bliver mere eller mindre forsvunt. Men vi have ingen mere selvstændige Borgere i Samfundet end de Husmænd, der sidde med en saadan Jordlob, at de have Brug for deres egen, deres Hustrus og deres Børns Arbejdskraft. De sidde allermest selvstændige, naturligvis under Forudsætning af, at de ikke ere saaledes prioriterede, at de ere altfor trykkede. Jeg tror derfor, at de Huslodder, vi skulle have ud af det, skulle være saadanne, at de virkelig kunne holde Manden hjemme, naturligvis med fuld Bestæftigelse. Men det er de her foreslaaede for smaa til, især i Sylland. 10 Tønder Land paa Syllands Hede er ikke nok til at holde en Mand hjemme. Det er noget, man ikke en Gang byder, naar

man udlægger nye Skolelodder; naar de skulle have Græsning til 2 Kør og 6 Jaar, saa byder man dem ikke 10 Tdr., men man giver dem mere. Altsaa dette Forhold tror jeg, at der kan gøres en Del Forandring i. Men nu siger man, at vi egentlig ingen Trang have til dette, og det blev fremført i Gaar, at der var ti Sælgere for en Køber. Jeg kender ikke rigtig Forholdene her paa Derne — det var derfra, det blev nævnt — men jeg ved ganske vist, at Husmandskreditforeningen i Sylland ligger inde med en hel Mængde Ejendomme, som det kniber med at faa afhændet, og der kunde altsaa en hel Del faa Brødet. Maaste er det lige saa paa Derne. Men Grunden til, at disse Huslodder ligge saaledes, ligger til Dels i, at de ere opdyrket Hede, og derfor findes de netop i de Egne, hvor man opdyrker Hede. I den første Omgang give saadanne Ejendomme næsten altid godt, men naar man kommer til den anden og tredje Omgang, ere de blevne noget mattere, og saa er det, at vedkommende gerne gaar fra det eller i ethvert Fald ønsker at komme af med det. Det kan man ikke sige om disse Præstegaardsjorder i Almindelighed; det vil i Almindelighed være vel gødede og vel dyrkede Jorder, som skulle udstyldes, og derfor ville vi nok faa en Del Købere til dem. Nu kommer dertil, at alle disse Lodder ere jo ikke kastede paa Markedet i Morgen, hvis Loven bliver vedtagen i Dag, det skal ske successivt, efterhaanden som Kaldene blive ledige, muligvis kan der gaa en 25—30 Aar, inden de komme. Jeg ser altsaa virkelig ikke noget farligt i at indføre denne Bestemmelse. Derimod tror jeg ganske vist, at vi maa stille Kommunerne noget friere, end Forslaget gaar ud paa, for at de, hvis der ikke er Trang til saadanne Lodder, i det mindste kunne overdrage dem paa kortere Aaremaal i samlet Forpagtning og lignende. Til Slutning skal jeg ogsaa gøre opmærksom paa, at jeg i sin Tid har været med at lave den Paragraf om Offeret. Meningen var naturligvis den, at vi vilde være fri for, at Præsterne skulde have noget for de kirkelige Handlinger, og det antager jeg, at vi alle ere enige i, at det bør afskaffes snarest muligt. Fattigloven i Fjor begyndte med at slaa paa det, idet den siger, at Præster og Skolelærere ikke skulle have noget for Daab af de fattige, men der er en